

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **R. S.**, zast. JUDr. Petrem Elšíkem, advokátem, se sídlem Sokolská 586/7, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 7. 2006, č. j. 21 Cad 16/2004 - 62,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á.**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Zástupci stěžovatelky JUDr. Petru Elšíkovi, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 1600 Kč, která mu bude vyplacena Nejvyšším správním soudem a to do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 11. 2003, č. X, ve výroku, jímž byl žalobkyni od 24. 12. 2003 odňat vdovský důchod, a kterým bylo současně zrušeno rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 11. 2003, č. X, ve výroku, jímž byla uložena žalobkyni povinnost vrátit žalované přeplatek v částce 10 518 Kč, a v tomto rozsahu byla věc vrácena žalované k dalšímu řízení.

V žalobě žalobkyně zejména namítala, že napadeným rozhodnutím byla zkrácena na svých právech a požadovala proto jeho zrušení. Její syn byl vyloučen ze studia, požádal znovu o přijetí ke studiu od 1. 9. 2003. Od 1. 10. 2003 si požádala o sociální dávku, avšak vdovský důchod od 24. 9. 2003 do 23. 12. 2003, si musela vyzvednout, aby měla z čeho žít.

Krajský soud v Ostravě v napadeném rozsudku odůvodnil zamítnutí žaloby směřující proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 11. 2003, č. X, ve výroku, jímž byl žalobkyni od 24. 12. 2003 odňat vdovský důchod, s tím, že vdovský důchod byl žalobkyni vyplácen i po uplynutí jednoho roku od smrti manžela, a to z důvodu péče o nezaopatřeného syna Z., který studoval na odborném učilišti. Jeho studium skončilo ke dni 25. 8. 2003, žalobkyně přestala splňovat podmínku péče o nezaopatřené dítě a nesplňovala ani žádnou další podmínku nároku podle § 50 odst. 2 písm. b) až e) zákona č. 155/1995 Sb. Proto podle názoru krajského soudu žalovaná rozhodla v souladu se zjištěným skutkovým stavem a právními předpisy, jestliže žalobkyni po zániku nároku odňala vdovský důchod od splátky následující po dni, jímž uplynulo období, za které byl důchod vyplácen. Pokud jde o zrušení rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 11. 2003, č. X, ve výroku, jímž byla uložena žalobkyni povinnost vrátit žalované přeplatek v částce 10 518 Kč, toto krajský soud odůvodnil nepřezkoumatelností pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů.

Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Ostravě podala stěžovatelka v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost. V ní nejprve uvádí, že napadá rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 11. 2003, č. X, v částce 2623 Kč, když z dlužné částky uvedené v rozhodnutí vrátila 7895 Kč, neboť částka 2623 Kč jí náležela jako doplatek vdovského důchodu za měsíc září 2003 od 1. 9. 2003 do 23. 9. 2003. Dále namítá, že nebyly splněny podmínky pro odebrání vdovského důchodu, neboť syn byl ve špatném zdravotním stavu a rozhodnutím žalované ze dne 27. 1. 2006 mu byl od 30. 6. 2004 přiznán plný invalidní důchod, a rozhodnutím žalované ze dne 23. 6. 2006 mu byla od 30. 6. 2004 obnovena výplata sirotčího důchodu. Rozhodnutím žalované ze dne 19. 6. 2006 potom byla žalobkyni obnovena od 30. 6. 2004 výplata vdovského důchodu podle § 50 zákona č. 155/1995 Sb. Stěžovatelka současně požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2006, č. j. 21 Cad 16/2004 - 79, byl stěžovatelce pro řízení o podané kasační stížnosti ustanoven zástupce - JUDr. Petr Elšík, advokát, se sídlem Sokolská 586/7, Olomouc, který byl současně vyzván, aby kasační stížnost doplnil o údaj o tom, v jakém rozsahu se rozsudek napadá, a o důvody kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s.

V podání ze dne 2. 11. 2006, doručeném Krajskému soudu v Ostravě dne 10. 11. 2006, stěžovatelka kasační stížnost prostřednictvím ustanoveného zástupce doplnila. Uvedla, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 7. 2006, č. j. 21 Cad 16/2004 - 62, napadá ve výroku I., kterým byla zamítnuta žaloba žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 11. 2003, č. X, v části, kterou byl žalobkyni odňat od 24. 12. 2003 vdovský důchod. Výroky II. a III. nejsou kasační stížností napadány. Důvodem kasační stížnosti je vada řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit (§ 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“). Žalovaná své rozhodnutí o odnětí vdovského důchodu ze dne 21. 11. 2003 odůvodnila tím, že žalobkyně přestala splňovat podmínku pro přiznání vdovského důchodu podle § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., a to tak, že přestala pečovat o nezaopatřené dítě. Nezaopatřeným dítětem přestal být dle názoru žalované syn žalobkyně Z. S. vzhledem k tomu, že ukončil studium. V této souvislosti žalovaná přehlédla, že ne vždy ukončení studia znamená, že dítě přestalo mít postavení dítěte nezaopatřeného. Za nezaopatřené dítě se pro účely zákona č. 155/1995 Sb. podle jeho § 20 odst. 3, nepovažuje jen

dítě do skončení povinné školní docházky, a poté nejdéle do 26. roku věku, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání, ale také dítě, které se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, a stejně tak i dítě, které je z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Žalovaná se dostatečně nezabývala tím, zda případně Z. S. v době rozhodování o odnětí vdovského důchodu žalobkyni nebyl z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, a tím postavení nezaopatřeného dítěte neztratil, přestože studium ukončil. Žalovaná ve věci rozhodla bez dostatečného zjištění skutkové podstaty a bez opory ve spisech, co se týče všech možností, kdy se dítě podle zákona považuje za nezaopatřené. Stěžovatelka proto navrhla, aby byl rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 7. 2006 zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vyjádření žalované k podané kasační stížnosti spis neobsahuje.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání napadeného rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je třeba odmítnout.

Kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení, domáhá zrušení soudního rozhodnutí. S výjimkami stanovenými soudním řádem správním je tato stížnost přípustná proti každému takovému rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.).

K uplatněným námitkám je přitom možné rozsudek krajského soudu věcně přezkoumat pouze za předpokladu, že je kasační stížnost přípustná.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že § 104 odst. 4 s. ř. s. *in fine* brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl. K takto uplatněným novým důvodům Nejvyšší správní soud při svém rozhodování nepřihlíží. Přitom je třeba zdůraznit, že nepřipustnost kasačních důvodů neuplatněných v řízení před soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.) je třeba vztáhnout k důvodům a skutečnostem uplatněným v žalobě, resp. ve lhůtě uvedené v § 72 odst. 1 s. ř. s. Jde o projev zásady koncentrace v řízení před správními soudy, který je v obecném smyslu důsledkem jednoho z principů demokratického právního státu, podle něhož si každý musí chránit svá práva. Ostatně i z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 329/2004 - 48), plyne, že: *Nepřipustnost důvodů neuplatněných v řízení před soudem I. stupně (§ 104 odst. 4 s. ř. s.) a nemožnost uplatnění skutkových novot (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) je třeba vztáhnout k důvodům a skutečnostem uplatněným ve lhůtě uvedené v § 72 odst. 1 s. ř. s.*

Porovnáním obsahu žaloby a kasační stížnosti soud zjistil, že důvody, v obsažené v kasační stížnosti stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem. Zatímco v žalobě stěžovatelka obecně namítala zkrácení na svých právech a uváděla okolnosti, za kterých jí byl vdovský důchod odebrán, jak žádala o sociální dávky a kdy byla z důvodu hmotné nouze nucena si vdovský důchod od 24. 9. 2003 do 23. 12. 2003 ještě vyzvednout, v kasační stížnosti naproti tomu podrobně namítala, že žalovaná při rozhodování o odnětí vdovského důchodu stěžovatelky nesprávně posoudila zánik podmínky pro přiznání vdovského důchodu podle § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. ve spojení s péčí o nezaopatřené dítě, neboť se dostatečně nezabývala tím, zda syn stěžovatelky v době rozhodování o odnětí vdovského důchodu žalobkyni případně nebyl z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, a tím postavení nezaopatřeného dítěte neztratil, přestože studium ukončil. Stejně tak v kasační stížnosti namítala, že žalovaná ve věci rozhodla bez dostatečného zjištění skutkové podstaty a bez opory ve spisech, co se týče všech možností, kdy se dítě podle zákona považuje za nezaopatřené.

Výhrady uvedené v kasační stížnosti stěžovatelka v žalobě neuplatnila, ač tak nepochybně učinit mohla. V důsledku toho není kasační stížnost přípustná.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítl [§ 104 odst. 4 s. ř. s., § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s.].

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Zástupci stěžovatelky, ustanovené pro řízení o kasační stížnosti soudem, byla přiznána odměna za zastoupení v celkové výši 1600 Kč, a to za dva úkony po 500 Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f/ a § 11 odst. 1 písm. b/ a § 11 odst. 1 písm. d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a 2 x režijní paušál po 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. srpna 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu